

ZNOVA SE ZAČENJA JEZIKOVNA POLEMIKA

KOČA NA GROHATU ALI V GROHOTU?

Po dolgem času se je, kot kaže, spet razvnela majhna jezikovna vojna, ki jo je - kako dobro, da jo je! - začel natančni in vztrajni planinec **Valent Vider** iz Solčave. Lanskega 29. kimavca je Planinskemu društvu Mežica čestital »k nad vse uspeli gradnji Koče v planini Grohot«, ki »je v ponos ne samo vam mežiškimi planincem, ampak vsemu slovenskemu planinstvu«. Ob tem si ni mogel kaj, da ne bi še zapisal:

VIDER MEŽICI

»Pri tej priložnosti bi se rad mimogrede dotaknil morda malenkostne, a zame, Solčavana, kar pomembne zadeve: imena planine. Solčavani smo le s težavo uspeli v slovenski javnosti s pravimi imeni (saj so prava imena tista, ki jih govorijo domačini, ali ne?) - s Klemenčo jamo, Potočko zijalko, Olševo itd., in celo Savinjske Alpe so hoteli črtati in tudi Raduho prestaviti v Kamniške Alpe. Tujci so pogosto pisali vsak po svoje, tako da so premotili celo posamezne domačine, češ, »gospod že vejo, ko so študirani«. O, uboga slovenska ponižnost in hlapčevstvo! Tako ni čudno, da je Berndtova karta povzela za Olševo ime Erlberg - Uschowa in za kmeta pod njo Ušovnik, kot da bi ta dobil ime od uši, ne pa od Olševe, in čeprav so geografi že pred več kot 100 leti pisali Ovčeva - in verjetno imeli prav.

Tudi pri imenu Grohot so neskladja. V Solčavi pravimo Grohot, grem v Grohot, Koča v Grohotu, in kolikor vem, je tudi onstran Raduhe tako. Prvič sem zasledil ime Grohat in rabo »na Grohat« od pisca in Maribora, ki je pisal tudi Logarska dolina v Kamniških Alpah. Pokojni **Robanov Joža**, varuh Robanovega kota, čigar del spisov je izdala Mohorjeva družba, mi je še malo pred smrtjo pisal iz Topolšice in me rotil, da se zavzamem za domače ime Grohot, češ da so »Grohat« izumili Nemci. **Levstik**, pisatelj in jezikoslovec - kritik, je napisal celo pesem Grohot.

Zato me kar neprijetno zadene, ko sedaj od vaše strani slišim in vidim napisano na žigu Grohat in Koča na Grohatu. Mogoče je za nekatere to malenkost, a za druge ni. Prav zanima me, od kdaj in od kod ta raba in zakaj. Prav vesel bom in se vnaprej zahvaljujem tistemu, ki mi bo to izpričano razložil.«

VIDER DOBNIKU

Pozneje, lanskega 16. novembra, je Valent Vider s pismom seznanil podpredsednika Planinske zveze Slovenije **Jožeta Dobnika** - ne-

mara tudi zaradi tega, ker je v njegovem Vodniku po planinskih postojankah v Republiki Sloveniji opisal »Kočo na Grohatu pod Raduho (1460m)«. Takole piše Vider Dobniku:

»Od Planinskega društva Mežica sem dobil odgovor na moje pismo, ki sem mu ga pisal ob čestitki k novo zgrajeni koči v Grohotu in kate-rega prepis Vam pošiljam v vednost. V pismu sem se dotaknil imena »na Grohatu«, imena Ušova in še drugih. V oktobrski številki PV me je spet prizadelo ime »Ušovnik« v članku **B. Jordana** »Gora na meji dveh Korošk«, ki ga vztrajno uporablja. Jasno je, da ime kmetije **Ošovnik** pride iz imena Olševa in ne od uši. Prav čudno je, da ime **Ušovnik** kar ne more iz pisane besede nekaterih piscev in tudi ne s kart specialk, čeprav smo že toliko popravljali. PD Mežica se tudi na ime »Koča na Grohatu« sklicuje le zaradi napisa na tabli, ki jo je bogvekd nabil na prvo kočjo v Grohotu, ki so jo koroški planinci šele po vojni zgradili kot zavetišče na pogorišču planšarske kočje kmeta Tovstovršnika, soseda, ki ima v Grohotu servitutne pravice, kot jih ima tudi drugih sedem solčavskih kmetov. PD Mežica je takrat s pristankom PD Solčava zgradilo to, prvo kočjo planincev v Grohotu. PD Mežica na moje naštevanje razlogov za ime v Grohot, Koča v Grohotu očitno nima, zato je skrajni čas, da se ime ohrani, kakršno je, in se ne piše in ponavlja po enkratnem zmotnem, samosvojem imenu kakega ključnega nevedneža, ki je prišel v te kraje, drugi pa potem za njim ponavljajo. Enako je z imenom »Ušova« in Ušovnik in še s katerimi.

Vas osebno, Planinsko zvezo Slovenije in uredništvo Planinskega vestnika prosim: dajte že enkrat reči bobu bob in ne pisati, kakor se komu zdi. Ali se ne bi zgledovali po Francozih, ki imajo menda z zakonom določena imena gora itd. in morajo vsi tako pisati? Pri nas pa lahko vsak tujec po svoje piše in drugi potem različno ponavljajo.

Mogoče bi kazalo to moje pismo kot tudi moje pismo PD Mežici objaviti v PV in če so razlogi za Ušovnika, Grohat in druga taka imena kremenita, naj se pa mnenja krešejo! Med nami, domačini, ostane glede imen, kakor so bila, četudi morebiti posameznike premoti učenost tujca, ki si želi samo potrdila svoje izvirnosti.«

DOBNIK VIDERJU

Sredi lanskega decembra je podpredsednik Dobnik odgovoril Valentu Viderju v Solčavo: »Z zamudo odgovarjam na Vaše pismo; pred

odgovorom sem se hotel prepričati v raznih virih in tudi posvetovati s sodelavci o imenih ‚Grohat‘ ali ‚Grohot‘ ter ‚Ušovnik‘ ali ‚Ošovnik‘.

Ime ‚Grohat‘ je navedeno v Atlasu Slovenije (leto 1985), zapisano pa je tudi v vodniku **Petra Ficka** ‚Kamniške in Savinjske Alpe‘, v vodniku ‚Slovenska planinska pot‘ in v karti ‚Kamniške in Savinjske Alpe‘; ime ‚Grohot‘ navaja le Krajevni leksikon Slovenije (letnik 1976). Ime ‚Granat‘ je uporabljeno tudi v monografiji Cankarjeve založbe ‚Slovenske gore‘ (leto 1982), in to ime zasledimo pri znanem slovenskem pisatelju, slavistu in poznavalcu naših gora **Matjažu Kmeclu** (npr. Matjaž Kmecl, **Peter Janežič**: Sij gora, 1990).

Ime ‚Ušovnik‘ je zapisano v Atlasu Slovenije, ime ‚Ošovnik‘ pa sem zasledil v karti Kamniške in Savinjske Alpe; Krajevni leksikon Slovenije, III. del, ima pri vasi Podolševa navedeno kmetijo ‚Ušovnik‘.

Stališče Planinske zveze Slovenije je, da se pri različnih poimenovanjih uporabljajo podatki iz Atlasa Slovenije, ki sta ga leta 1985 izdala Geodetski zavod Republike Slovenije in Mladinska knjiga, ker je najnovjše in najpopolnejše strokovno delo s področja geografije naše deže-

le. PZS nima svojih strokovnjakov za imenoslavlje, temveč uporablja podatke pristojnih strokovnih organizacij. Zato bo še naprej uporabljala podatke Geodetskega zavoda Republike Slovenije.

Osebo menim, da si tudi v kraju in občini niste enotni, katero ime je pravilno. Krajanje Solčave imate vse možnosti, da pričnete uradni postopek za spremembo tistih imen, ki se v uradnih publikacijah nepravilno navajajo. Sporazumite se, pogledajte uradne dokumente na občini, ki naj, če bo potrebno, zahteva v republiških organih ustrezno spremembo.

Tudi jaz želim, da bi pisali čim bolj pravilno; za to si bom vedno prizadeval; žal pa me večkrat nehote zavedejo napačni ali neuskkljeni podatki.«

* * *

Zdaj je nemara šele mogoče pričakovati pravi razplet tega jezikovnega vzola. Pričakujemo odziv še drugih poznavalcev - pa ne le kar zadeva Grohot in Grohat, ampak tudi druge planinske vrhove in predele, za katere uporabljajo različna imena. Vsekakor bi bilo prav, da se naposled Slovenci sporazumemo, kako bomo kaj imenovali.

PREK GORSKEGA KOTARJA DO ILIRSKÉ BISTRICE

GOSPOD PROFESOR IZPOD SNEŽNIKA

BORIS GABERŠEK

V dveh zaporednih številkah Planinskega vestnika (10. in 11. letnika 1991) je gostoval profesor **Drago Karolin** iz Ilirske Bistrice. To me je spomnilo na moje potovanje prek Gorskega Kotarja do Ilirske Bistrice leta 1968 in na moje edino srečanje z njim, kar pa je že »anekdota za danes«. Sicer pa sem lani toliko bolj mislil na podobna doživetja, ker se mi je zgodilo prvič, da - kljub vsem načrtom - nisem mogel obiskati slovenskih gor (živim v Beogradu).

DOGODIVŠČINE V KOČAH

Nekaj let prej sem zapazil v Planinskem vestniku **Avčinov** opis Bijelih stijen (1335 m) v Gorskem Kotarju. Rekel sem si, da moram tudi jaz to videti. Nobenih drugih informacij nisem imel. Celotno turo sem splaniral s pomočjo zemljevidov.

Napotila sva se tja s prijateljem **Mišo Jovanovičem**. Sam sem šel z vlakom do Ogulina, kjer sem moral počakati Miša, ki se je prejšnji dan napotil iz Beograda po tedaj še polprazni avtocesti s kolesom. V Jasenak sva dospela pozno zvečer. V osamljeni lovski koči je še gorela luč. Dolgo sva se brezuspešno trudila, da bi zbudila

oskrbnika, končno pa sva nekako splezala skozi priprto okno v pisarno in našla postelje. Zjutraj se oskrbnica, ki je imela to noč posebnega gosta in naju zato ni slišala, ni ničemur čudila. Pogostila naju je, plačala sva, se poslovila in odšla proti Bijelim stijenam.

Vedno se mi je zdelo, da je Avčin moral imeti v mislih prav Bijele stijene, ko je svoji knjigi dal naslov »Kjer tišina šepeta«. Malo je krajev, kjer je toliko nenavadne krasote zbrane na enem mestu. Prenočila sva v skromnem zavetišču na majhni trati in osrčju Bijelih stijen. Tudi tu sva imela težave z vstopom. Veliko truda je bilo treba, preden mi je uspelo odvržen ključ za sardine s kamnom namesto kladiva prekovati v vitrih, s katerim sva ne le odprla, ampak po odhodu tudi spet zaklenila starinsko veliko ključavnico. Ta noč je bila posebno doživetje. Sredi noči naju je zbudilo žvenketanje izpraznjenih konzerv, ki sva jih pustila po večerji pred kočo, spremljevano s težkim sopenjem in momljanjem. Zjutraj so bile škatle do čistega polizane.

RAZGLEDI ZA BOGOVE

Pot se je nadaljevala proti zahodu prek Bjelolasic (1533 m), na grebenu katere so se mi vtisnile v spomin značilne zvončnice v velikih